

افغانستان آزاد - آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و برزنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Scientific

علمی

بازتایپ توسط: لاله - هوادار سازمان انقلابی افغانستان

اول نومبر ۲۰۱۱

گروه اجتماعی، جناح اجتماعی

طبق تعریف طبقات اجتماعی، در هر شیوه تولیدی معین، تنها دو طبقه متخاصم موجودند، ولی این بدین مفهوم نیست که تمام افراد جامعه به یکی از دو طبقه متخاصم تعلق داشته باشند. در بین تمام افراد و گروه های اجتماعی یک شیوه تولیدی معین، تنها بخشی به صورت طبقات اجتماعی متشکل می شوند. این افراد و گروه های اجتماعی همان کسانی هستند که مستقیماً در پروسه تولید شرکت دارند و دو قطب متخاصم (استثمار کنندگان و استثمار شوندهگان) را تشکیل می دهند. اما علاوه بر این دو طبقه اجتماعی متخاصم، گروه های اجتماعی دیگری نیز یافت می شوند. این گروه های اجتماعی به مثابه طبقات اجتماعی تعریف نمی شوند. به عنوان مثال، اقشار خرده بورژوازی مانند فرهنگیان، بخش هائی از کارمندان دولتی، وکلاء، محصلان و غیره جزء گروه های اجتماعی هستند که مستقیماً با کار تولیدی پیوندی ندارند و در خدمت دستگاه ها و نهاد های روبنائی جامعه قرار دارند.

همانطور که گروه های اجتماعی را نباید با طبقات اجتماعی اشتباه گرفت، بین مفهوم طبقه اجتماعی و مفهوم جناح طبقاتی نیز اختلاف اساسی موجود است. جناح های طبقاتی تبلوری است از تقسیم بندی های درون یک طبقه. یک جناح طبقاتی بخشی از یک طبقه را تشکیل می دهد. برای مثال، طبقه بورژوازی کلاسیک به چندین جناح تفکیک می گردد: جناح بورژوازی صنعتی، جناح بورژوازی تجاری و جناح بورژوازی مالی. در اینجا، مسأله اساسی اینست که بر مبنای چه معیار علمی می توان جناح بندی های درون یک طبقه را تشخیص و تمیز داد. در "سرمایه"، مارکس از مفهوم مجرد "ارزش اضافی" به مفاهیم مشخص "سود کارخانه"، "سود تجاری" و "بهره" می رسد و نشان می دهد که ارزش اضافی در مرحله تحلیل مشخص از عملکرد سرمایه به شکل سود کارخانه، سود تجاری و بهره تجلی می یابد. بنابراین جناح بندی های درون بورژوازی را باید طبق اشکالی که تحت آن ارزش اضافی به طور مشخص تظاهر می یابد، تعیین کرد. بدین ترتیب از سود کارخانه، به تشخیص و تعریف بورژوازی صنعتی، از سود تجاری به بورژوازی تجاری و از بهره پولی به بورژوازی مالی می رسیم. در مورد طبقه کارگر نیز، "اریستوکراسی کارگری" یک جناح طبقه کارگر را تشکیل می دهد.

در درون طبقه حاکم جوامع تحت تسلط امپریالیسم نیز، جناح بندی های طبقاتی مختلفی موجود است که عموماً هر کدام از جناح ها به یکی از قدرت های امپریالیستی وابسته است.

****

بر گرفته از کتاب مبانی و مفاهیم مارکسیسم